

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра мовної підготовки

МОВА І ПРАВО:
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ,
ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА

Матеріали студентсько-курсантського круглого столу
(04 березня 2025 року)

Одеса
2025

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

МОВА І ПРАВО:
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ,
ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА

Матеріали студентсько-курсантського круглого столу
(04 березня 2025 року)

Одеса – 2025

УДК: 811.161.2:372.461

ОРГКОМІТЕТ КРУГЛОГО СТОЛУ

Голова:

Корнієнко М.В., т.в.о. першого проректора Одеського державного університету внутрішніх справ, д.ю.н., професор

Члени оргкомітету:

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової роботи, к.ю.н., доцент

Подлісецька О.О., доцент кафедри мовної підготовки, к.філол.н., доцент

Ситько О.М., завідувач кафедри мовної підготовки, к.філол.н., доцент

Тягнирядно Є.В., доцент кафедри мовної підготовки, к.пед.н., доцент

Шаповаленко Н.М., доцент кафедри мовної підготовки, к.філол.н., доцент

Мова і право: лінгвістичний аспект розуміння, тлумачення та застосування права: матеріали міжвузівського круглого столу (04 березня 2025 року)/ — Одеса: ОДУВС, 2025. — 166 с.

understanding of the general content of the text for effective English-speaking communication in a professional environment.

Thus, a specialist-lawyer should not only be able to communicate in a foreign language, but also have skills and abilities of professional communication in a foreign language, which includes primarily business oral and written negotiations in English [1].

Literature

1. Бондаренко В. Роль та значення іншомовної комунікації для фахівця у галузі права. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей*: збірник наукових статей / уклад. І. Ю. Скворонська. Львів: ЛьвДУВС, 2020. С. 20-26.

2. Тернова О., Коротка Н. Роль іноземної мови у процесі формування майбутнього фахівця-юриста. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 35. Т.5. 2021. С.300-306.

3. Логінова Л. В. Осадча М.О. Особливості перекладу англійської юридичної термінології. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». 2022. Т. 2. Вип. 21. С. 73-77.

ДЖЕРЕЛА ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ФОРМУВАННЯ, РОЗВИТОК ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Цибульник Роман

студент 1-го курсу інституту права та безпеки

Науковий керівник: **Шаповаленко Надія**

к.філол.н., доцент, доцент кафедри мовної підготовки

Одеський державний університет внутрішніх справ

Юридична термінологія є важливою складовою правової системи, оскільки забезпечує точність і однозначність правових норм. Вона сформувалася під впливом різних джерел, серед яких особливе місце займають латинська правнича традиція, національні законодавчі акти, правові системи інших держав, а також вплив міжнародного права. Сучасні тенденції розвитку юридичної термінології відображають процеси глобалізації, інтеграції українського законодавства в європейський правовий простір та необхідність гармонізації правничої лексики. У статті розглянуто основні джерела юридичної термінології, їхній вплив на формування правничої мови та перспективи її подальшого розвитку.

Юридична мова є особливою складовою національного мовного простору, яка характеризується високим рівнем формалізації, чіткою структурою та строгими правилами вживання термінів. Термінологія права формується протягом тривалого часу, проходячи складні процеси адаптації до змін у законодавстві, суспільних відносинах та правовій свідомості. Різні правові системи мають свої особливості терміноутворення, але всі вони спираються на певні базові джерела, що визначають основу правничої лексики.

Актуальність дослідження джерел юридичної термінології зумовлена потребою уніфікації правничої мови, гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, а також вирішення проблем, пов'язаних із тлумаченням та застосуванням правових термінів. Точність юридичної термінології має вирішальне значення для правозастосування, оскільки навіть найменші відхилення у формулюваннях можуть призводити до різного трактування правових норм та судових рішень.

Юридична термінологія розвивалася протягом століть під впливом різних чинників, серед яких вирішальну роль відіграли історичні, мовні та правові аспекти. Одним із найдавніших і найвпливовіших джерел юридичної термінології є латинська правнича традиція, що бере свій початок у часи Стародавнього Риму. Римське право сформувало основи юридичної науки, а його термінологія стала фундаментом для багатьох сучасних правових систем. Латинські терміни, такі як *lex* «закон», *contractus* «договір», *delictum* «првпорухення», *ius* «право», *bona fide* «сумліно», широко використовуються у сучасному праві, зокрема в міжнародному правничому дискурсі та судовій практиці.

Національне законодавство є ще одним важливим джерелом юридичної термінології. Законодавчі акти встановлюють правові норми, які регулюють суспільні відносини, а також визначають і закріплюють правові терміни, що використовуються в офіційних документах, судових рішеннях, нормативно-правових актах. У кожній правовій системі існують власні терміни, які відображають специфіку національного законодавства. В Україні ключовими документами, що впливають на формування юридичної термінології, є Конституція України, кодекси (Цивільний, Кримінальний, Господарський тощо), а також закони, що регламентують різні сфери праввідносин.

Вагомий вплив на юридичну термінологію мають правові системи інших держав. Історично склалося так, що правнича лексика України формувалася під впливом європейських правових традицій, а також російської правничої школи, що позначилося на структурі й терміноутворенні. У зв'язку з інтеграцією України до європейського правового простору спостерігається тенденція до адаптації української юридичної мови відповідно до міжнародних стандартів, що зумовлює запозичення нових термінів, трансформацію правничої лексики та її гармонізацію з європейськими мовними нормами. Міжнародне право відіграє важливу роль у формуванні юридичної термінології, оскільки воно впливає на розвиток національних правових систем та вимагає єдиної термінологічної бази для ефективного функціонування міжнародних договорів, угод і конвенцій. Багато сучасних правових понять і термінів походять із міжнародного правничого дискурсу, що зумовлює необхідність їх адаптації до національних правових систем.

Особливе значення для розвитку юридичної термінології мають соціальні та технологічні зміни, що відбуваються у сучасному світі. Глобалізація, цифровізація правових процесів, поява нових правових інститутів сприяють виникненню нових термінів, які потребують точного визначення та узгодження з існуючими правовими нормами. Зокрема, розвиток інформаційних технологій призвів до появи таких термінів, як “електронний доказ”, “цифрові права”, “штучний інтелект у праві”, що активно входять у правовий обіг.

Юридична термінологія перебуває у постійному розвитку, що пов'язано з еволюцією правових систем, оновленням законодавства та змінами у суспільних відносинах. Сучасні тенденції розвитку юридичної термінології включають її гармонізацію з міжнародними стандартами, прагнення до більшої точності та уникнення двозначності у формулюваннях, а також впровадження нових термінів, що відображають нові правові реалії.

Значна увага приділяється питанням уніфікації правничої мови, оскільки вживання різних термінів для позначення однакових правових явищ може призводити до правових колізій та проблем у правозастосуванні. У зв'язку з цим у правовій науці активно ведеться робота над створенням єдиних термінологічних словників,

госаріїв та баз даних, які сприяють точному визначенню правових понять.

Розвиток юридичної термінології є динамічним процесом, що відображає як історичні традиції, так і сучасні виклики правової науки. Вплив латинської правничої традиції, національного законодавства, міжнародного права та соціальних змін створює багатозарову систему термінів, яка постійно вдосконалюється. Подальше дослідження юридичної термінології та її джерел є важливим завданням правничої та лінгвістичної науки, адже саме точність і стабільність правничої мови забезпечують ефективність правозастосування та розвиток правової культури суспільства.

Література:

1. Пастух І. Німецький сленг: інтегративні особливості неологізмів сьогодення. Мандрівець. 2020. № 4. С. 76.
2. Barkowski H., Krumm H.-J. Fachlexikon Deutsch als Fremdsprache und Zweitsprache. Tübingen: A.Francke. 2020. S. 384.
3. Dennis L. N. Neologismen in der deutschen Gegenwartssprache. Tuscaloosa, Alabama. 2023. S. 94

SPEECH CULTURE IN LAW ENFORCEMENT: INSIGHTS INTO POLICE OFFICERS' PERSPECTIVES ON SPEECH CULTURE

Yanchenko Anastasia,

bachelor's degree holder

Language consultant: **Zubenko V.O.**

National Academy of Internal Affairs

Perhaps today more than ever, communication matters. For police and law enforcement professionals, having the interpersonal skills necessary to effectively communicate with fellow officers, subordinates, higher-ups, community members, victims and their families, other departments and jurisdictions, and the court systems is critical to the mission of “protect and serve.” Police communication skills — needed to investigate crimes; de-escalate situations; build trust with communities; and write memos, reports and grants — are crucial for everyone working in law enforcement, and especially for those with leadership aspirations.

Many of the top officers and professionals in law enforcement have cited effective communication skills as a key ingredient to their success. That’s because the most successful law enforcement leaders understand

Наукове видання

МОВА І ПРАВО:
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ,
ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА

Матеріали студентсько-курсантського круглого столу
(04 березня 2025 року)

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Підписано до друку 04.03.2025. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура «TimesNewRoman». Друк цифровий.
Ум. друк .арк. 9.59. Обл.вид.арк 8.46.
Наклад 5 прим.
Видавництво ОДУВС
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.